

Yttrande över ekonomi- och verksamhetsplan (EVP) 2024-2026 med budget för 2024

Inledning

Kultur- och fritidsnämnden ser positivt på att det i förslaget inte finns något generellt effektiviseringskrav. Nämnden vill dock uppmärksamma att den samlade effekten av olika mindre effektiviseringskrav och besparingar i kombination med budgetunderskott från tidigare år, kommer att ge konsekvenser för kultur- och fritidsnämndens verksamheter.

Kontroll av budgetunderlag

Kultur- och fritidsnämnden bedömer att förutsättningarna i budgetunderlaget är korrekta.

Det finns ingen lagstiftning som direkt ger effekter för kultur- och fritidsnämnden 2024. Det finns dock indirekta effekter av lagstiftning och ambitioner som bör beaktas i underlaget. Inom ramen för ny lagstiftning om kommunens ansvar i det brottsförebyggande arbetet samt kommunfullmäktiges mål om att Lunds kommun ska vara *Sveriges tryggaste kommun* har kultur- och fritidsnämndens verksamheter, i synnerhet ungdomsverksamheten, fått en framträdande roll för att arbeta målinriktat med tidiga förebyggande insatser. För att möta förväntningarna har nämndens verksamheter under 2023 bland annat fått medel för att stärka fältgruppen med fokus på barn/yngre ungdomar i riskzon. Nämnden vill uppmärksamma att ambitionerna i ny lagstiftning och kommunfullmäktiges mål inte kan finansieras av nämnden utan fortsatt tillskott av medel. Det är önskvärt att satsningen framöver är flerårig för att kunna åstadkomma effektiv verksamhet med långsiktiga effekter.

Konsekvensbeskrivning av budgetförslag för 2024

Utebliven demografikompensation

I förslaget framgår att kultur- och fritidsnämndens demografikompensation föreslås utebli. Kultur- och fritidsnämnden ser flera konsekvenser av en utebliven demografikompensation.

En konsekvens av utebliven demografikompensation är att de verksamheter som har direkt samband med den demografiska utvecklingen inte blir kompenserad och därmed måste hanteras inom befintlig ram med sänkta ambitioner eller omprioriteringar. En särskild utmaning för kultur- och fritidsnämnden vad gäller omprioriteringar är att nämnden har att förhålla sig till beslutat bidragssystem där vissa av bidragen genom tidigare beslut är förenade med uppräkningsfaktor, i något fall genom beslut i kommunfullmäktige. Då en väsentlig del av kultur- och fritidsnämndens budget, ca 30%, förs vidare till externa aktörer via olika former av bidrag medför detta att utrymmet att omprioritera är begränsat. Därtill utgörs drygt 30% av nämndens kostnader av lokalkostnader vilket är en post som inte med enkelhet kan påverkas kortsiktigt. Det innebär att det i praktiken är i personalkostnader och verksamhet där omprioriteringar i huvudsak får göras, vilket får stor påverkan på den verksamhet som kan erbjudas kommuninvånarna. Därutöver hämmas utveckling och måluppfyllelse i stort då det inte finns förutsättningar att ha den projektlednings-, utrednings- och planeringskapacitet som behövs och i vissa fall, förväntas utifrån de höga krav som ålagts kultur- och fritidsnämnden via övergripande program och handlingsplaner.

Demografikompensationen har också varit kultur- och fritidsnämndens möjlighet att långsiktigt anpassa nämndens verksamhet till den demografiska utvecklingen och säkerställa kvalitén i den verksamhet som bedrivs. Det är av stor betydelse att det i Lunds kommun fortsatt ges utrymme och förståelse för de möjliga kortsiktiga konsekvenserna av ett långsiktigt effektiviseringsarbete. Ett exempel på ett långsiktigt effektiviseringsarbete är satsningen för att arbeta bort parallella organisationer är skötsel och underhåll av anläggningar, där både servicenämnden och kultur- och fritidsnämnden har parallella utförarorganisationer. Genom kommunfullmäktiges särskilda uppdrag uppmärksammades möjligheterna till effektivisering och ett mycket gott samarbete pågår nu för att tydliggöra och renodla gränssnitten. Det stärkta samarbetet syftar till att optimera arbetsflöden och resurser, effektivisera servicetjänsterna och nyttja stordriftsfördelarna, för att

sänka kostnaderna för kommunen i sin helhet med start 2024. Förvaltningarna kan fokusera på sina respektive kärnuppdrag och leverera rätt kvalitet, där servicenämnden tar ett större helhetsgrepp om förvaltning och skötsel av fastigheterna samtidigt som kultur- och fritidsnämnden kan utveckla och optimera den föreningsnära servicen och kultur- och idrottslivet i Lund. Effektivisering kommer uppnås bland annat genom stärkt geografisk planering, minskat antal transporter och samnyttjande av maskinparker. En kostnadseffektivisering ska uppnås till utgången av 2026.

Omfördelning hälsoinriktad satsning för äldre och personer med funktionsnedsättning

Kultur- och fritidsnämndens ser mycket positivt på att reserverade medel omfördelas till kultur- och fritidsnämnden. Tilldelning direkt till nämnd är generellt ett effektivt sätt att omsätta medel till handling så att riktig effekt uppnås för kommuninvånarna. Därtill är det positivt att satsningen är flerårig då det varit ett återkommande problem för nämnden att skapa långsiktiga effekter med kortsiktiga satsningar. Då de medel som föreslås för den hälsoinriktade satsningen är lägre än tidigare bör förväntningar på samverkan gälla kultur- och fritidsnämnden och vård- och omsorgsnämnden. Det är önskvärt att medlen för satsningen ökar på sikt.

Minskade resor och konferenser

Kultur- och fritidsnämnden kan inte närmre beskriva konsekvenserna av minskade resor och konferenser då fördelningsnyckeln inte är presenterad. Under en begränsad tid bedöms dock minskade resor och konferenser generellt inte få några allvarliga konsekvenser för verksamheten.

Vakansprövning av administrativa tjänster

Kultur- och fritidsnämnden vet ännu inte hur besparingen ska hanteras och kan därmed inte heller beskriva konsekvenserna. Nämndens inriktning kommer att vara att vakansprövningen ska ske på ett sådant sätt att långsiktig effektivisering av administrationen uppnås.

Förändringar utifrån kommunstyrelsens utökade uppdrag 2022–2023

I förslaget framgår att arbetet med system för bokning av lokaler ska arbetas in i kommunstyrelsens ordinarie verksamhet. Kultur- och fritidsnämnden vill uppmärksamma att det är nämnden som idag ansvarar för införandet av ett nytt system för bokning och bidrag. Systemet kommer vara implementerat januari 2024. Även om

bokningssystemet också innefattar andra nämnders verksamheter är det i dagsläget i huvudsak kultur- och fritidsnämndens verksamheter som ska använda systemet. Det framgår också av kultur- och fritidsnämndens reglemente att nämnden ansvarar för lokalbokning beträffande idrottshallar, gymnastiksalor och idrottsplatser samt andra lokaler som är lämpliga för kultur- och fritidsverksamhet oavsett vilka nämnder som har driftsansvar. Det behöver klargöras hur kultur- och fritidsnämndens kommande driftskostnad för systemet på ca 350 000kr/år samt kostnad för systemförvaltning på ca 350 000kr/år ska hanteras i kommunstyrelsens ordinarie verksamhet.

Kultur- och fritidsnämnden vill generellt betona vikten av att genomförandet av de effektiviseringar som ålagts kommunstyrelsen hanteras utifrån kommunfullmäktiges mål *En tillitsbaserad styrning och ledning* och särskilt utifrån förtydligandet av målet om att *Beslutsfattandet ska ske på rätt nivå och präglas av förankring, evidens och "best practice"*. Fokus bör vara på att hitta effektiva sätt att samordna som stödjer nämndernas förmåga att bedriva kärnverksamhet.

Behov av förändrade taxor och avgifter

Kultur- och fritidsnämndens förslag och motiveringar till förändringar avseende taxor och avgifter lämnas i särskilt ärende till kommunfullmäktige.

Särskild genomgång av investeringsobjekt

Drift

Idrottsanläggningar som öppnar 2023 med helårseffekt 2024

Under 2022 och 2023 togs två nya idrottsanläggningar i bruk. Temporära hallar på parkeringen vid Bollhuset (hösten 2023), som består av en större hall (fullstora/två positioner) och en mindre hall (en position). Hallarna kommer att användas under skoltid av Heddagymnasiet, grundskolan och av föreningslivet utanför skoltiden. Den andra anläggningen är Södra Råbylund (hösten 2022) med en stor hall med inriktning på gymnastik och en mindre hall för skolverksamhet på dagtid och för föreningsidrott utanför skoltiden. Driftsmedel för idrottsanläggningarna ingår inte i ramen för 2024 – 2026 men medel finns avsatta under kommunstyrelsen reserverade medel som driftmedel för kommande lokaler. Ramarna för kultur- och fritidsnämnden föreslås kompletteras med helårseffekt från och med 2024 omfattande hyror, kapitalkostnader och övriga driftkostnader för

anläggningarna. För närvarande föreligger preliminära uppgifter om driftkostnaderna och förslaget är att underlaget för komplettering av ramarna arbetas fram i samråd mellan kultur- och fritidsförvaltningen och kommunkontoret.

Ridanläggningar

Planering och genomförande av en ny ridanläggning pågår med invigning under 2025. Fram till den nya anläggningen är klar används den nuvarande anläggningen på Smörlyckan. På grund av nuvarande anläggnings ålder och standard lägger kultur- och fritidsnämnden årligen ned cirka 2 000 tkr i olika former av underhåll. Åtgärderna som vidtas görs med hänsyn till arbetsmiljö, djurhållning och akut underhåll. Bedömningen är att tills den nya ridhusanläggningen är klar behövs årligen 2 000 tkr till underhåll av nuvarande anläggning. Förslaget är att del av driftsmedel för den nya anläggningen tidigareläggs och ingår i kultur- och fritidsnämndens ram från och med 2024 och förs sedan över som driftsmedel till den nya anläggningen.

Driftsmedel till följd av investeringar

Till följd av investeringar som genomförs kompletteras den ekonomiska ramen med driftkonsekvenser. Enligt gällande principer tillförs medel som avser lokalkostnader och kapitalkostnader. För övriga kostnader såsom städ, materiel och service av anläggningarna har inte medel tillförts kultur- och fritidsnämndens ram. Framöver är det viktigt att driftkonsekvenser för nya lokaler och anläggningar kompenseras fullt ut i ramen för tillkommande kostnader.

Investeringsramar EVP 2024 – 2026 och plan 2027–28 samt 2029–33

I remissen till EVP:n redovisas investeringsramar för åren 2024 – 2026 och plan för 2027–28 samt 2029–33. Investeringsramarna bygger på underlag som kultur- och fritidsförvaltningen redovisade till kommunkontoret under hösten 2022. Beträffande investeringsramen redovisas förändringarna i förhållande till remissunderlaget. Förändringarna avser i huvudsak tidsmässiga förskjutningar, tillkommande investeringar som inte kunnat förutses i Strategisk lokalförsörjningsplan 2024 - 2033 (SLFP) samt att hänsyn har tagits till prisutvecklingen under 2023.

I den framtida planeringen är det framför allt tre områden som nämnden kommer att precisera behoven för i SLFP och kommande investeringsplaner. Inom kultur- och fritidsförvaltningen pågår för närvarande arbetet med Idrottsstråket, från Bollhuset till Källbybadet, idrottspusslet och kultur- och idrottsverksamheternas behov inom

Brunnshögsområdet. Därutöver saknas även välbehövliga investeringarna för Lunds Konsthall. Denna investering vill kultur- och fritidsnämnden ska göras under kommande planperiod.

Prisutveckling 2023

Till följd av prisutvecklingen har investeringsobjekten räknats upp med ca 20% jämfört med investeringsunderlag i remissen för EVP.

Investeringsobjekt under kommunstyrelsen

Under kommunstyrelsen finns investeringsobjekt som är del av Idrottsstråket såsom Bollhuset, anläggning för kampsport, arenaområdet och idrottshallar. En uppdatering av objekten i investeringsplanen som är en del av Idrottsstråket är nödvändig. En uppdatering som omfattar revidering av tidsplaner inklusive den logistiska ordningen för genomförande, nivåerna på investeringsutgifterna och underlag för driftkonsekvenser för respektive objekt.

Kultur- och fritidsnämnden gör följande bedömningar av de investeringar som finns i föreslagen investeringsplan

Idrottshallar, del av norra Idrottsstråket

Idrottshallar, del av Idrottsstråket finns under kommunstyrelsen som investeringsobjekt, enhetlig med Bollhuset och kampsporten. En uppdatering av objekten i investeringsplanen är nödvändig utifrån revidering av tidsplaner inklusive den logistiska ordningen för genomförande. Planering av idrottshallar i Idrottsstråket är ytterst viktigt för prioriteringsordning och för att kunna tillgodose behovet för Bollhuset och skolverksamhetens behov. Reviderad tidsplan 2027.

Kampsport, del i Idrottsstråket

Under kommunstyrelsen finns investeringsobjekt, anläggning för kampsport. Nuvarande kampsport finns i Bollhuset och är därav en del av idrottsstråket. En uppdatering av objekten i investeringsplanen är nödvändig utifrån revidering av tidsplaner inklusive den logistiska ordningen för genomförande. Reviderad tidsplan 2027.

Bollhuset, upprustning

Bollhuset, upprustning finns under kommunstyrelsen som investeringsobjekt. Befintlig byggnad är i mycket dåligt skick och fordrar inom kort ersättas med ny byggnad. En uppdatering av objekten i investeringsplanen är nödvändig utifrån revidering av tidsplaner inklusive den logistiska ordningen för genomförande. Dock kan Bollhuset inte vänta eller skjutas fram mer i framtiden utifrån

byggnadens skick och behovet av idrottshallar för skolidrott och föreningar. Reviderad tidsplan 2027.

Brunnshög Bibliotek, inkl. inventarier

Stadsdelsbibliotek är ett investeringsobjekt som också finns under kommunstyrelsen. Stadsdelsbiblioteket ingår som en del av kultur- och fritidsnämndens Brunnshögsprojektet, vilket innebär att samla flera av kultur- och fritidsförvaltningens verksamheter i Brunnshög (inte inhyrning). Revidering av tidsplan kan ändras och skjutas fram till 2029-33.

Ridsportsanläggning, inkl. inventarier

Planering och genomförande av processer av en ny ridanläggning pågår med färdigställande under 2025. Befintlig ridanläggning på Smörlykan används fram till att den nya anläggningen är färdigställt.

Fäladsskolan, idrottshall och bibliotek, inkl. utrustning/inventarier

Under kommunstyrelsen finns investeringsobjekt, Fäladsskolan, idrottshall och bibliotek. En uppdatering av objekten i investeringsplanen är nödvändig utifrån revidering av tidsplaner. Reviderad tidsplan 2029-33.

Ersättning av fotbollplan. Gunnersbogård

Pågår en detaljplanerprocess för att möjliggöra för Alfa Laval att expandera sitt verksamhetsområde på Gunnesbo. I området finns 2st 11-mannaplaner vilket eventuellt behöver ersättas med nya ytor.

Nya objekt

Fotbollsplan Stångby

Utifrån utvecklingsbehov finns det stort behov av en fotbollsplan i Stångby. Beslut togs i kommunfullmäktige den 31 augusti 2023.

Underhåll och utveckling av Lunds Konsthall

Efter inspektion av serviceförvaltningen konstaterades att fastigheten är eftersatt och har ett stort underhållsbehov. Parallellt är verksamheten behov av anpassningar och utveckling av lokalerna. Ny klimatanläggning för att Konsthallen ska motsvara den standard som krävs för att kunna låna in konstverk från internationella konstinstitutioner. Planering och utredningar pågår. Realistisk tidsplan och planering är ytterst viktigt samt att Lunds Konsthall inte kan vänta eller skjutas fram utifrån byggnadens skick.

Ungas perspektiv

Kultur- och fritidsnämnden har enligt reglementet ansvar för arbetet med de kommunövergripande ungdomsfrågorna. För att synliggöra ungdomars åsikter vill kultur- och fritidsnämnden ge utrymme i sitt yttrande för ungas perspektiv. Kommunens ungdomsombud har utifrån sin kunskap och dialog med unga lämnat synpunkter på förslag till EVP nedan. Utöver de synpunkter som lämnas här ansvarar alla nämnder för att beskriva konsekvenserna för barn och unga inom respektive nämnds ansvarsområde samt att ge barn och unga inflytande över utformningen av de satsningar i förslaget som berör barn och unga.

Ungdomsombuden framför att det är positivt att remissförslaget innehåller en ambitiös satsning på att öka lärartätheten i grundskolan, skapa bättre budgetförutsättningar för gymnasie- och vuxenutbildningen samt det fortsatta arbetet med att få fler i Lund i arbete. Satsningarna har kapaciteten att påverka unga i Lund både på kort och lång sikt. Gemensamt täcker satsningarna hela målgruppen 12–25 år.

Att satsa på analog och tryckta läromedel i grundskolan är en satsning som kan gynna många i målgruppen men det riskerar att försvåra skolan för barn och unga med inlärningssvårigheter och/eller funktionsvariation, satsningen bör därför göras med detta i åtanke.

Ungdomsombuden vill uppmärksamma att barn och unga kan påverkas negativt av den uteblivna demografikompensationen för kultur- och fritidsnämnden eftersom den påverkar vilken/vilka service/tjänster nämnden kan erbjuda målgruppen. Ungdomsombuden ser positivt på att de ekonomiska medlen för den hälsoinriktade satsningen för äldre och funktionsvarierade har omfördelats och är inkluderad i budgeten, dock så vill Ungdomsombuden understryka att funktionsvarierade även kan innefatta unga personer. Satsningen rör en stor grupp människor med olika behov/förutsättningar så den minskade summan kan försvåra arbetet att ge kvalitativa hälsofrämjande aktiviteter till alla tilltänkta.

Att man i remissen valt att göra två socialsekreterartjänster hos polisen och stöd till tjej- och kvinnojourerna permanenta är bra brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder som gynnar unga.

Ungdomsombuden anser att "interna" besparingsåtgärderna så som vakansprövning av administrativa tjänster, effektivisering av den kommundemensamma servicen och mindre resor samt konferenser kan bidra till att dämpa de negativa konsekvenserna det rådande ekonomiska läget kan ha på ungdomar. Remissen innehåller inte förslag

som kan ha en direkt negativ effekt på målgruppen. Följaktligen, finns det ett värnande (direkt eller indirekt) om unga i remissen. Alla medborgare kommer påverkas av det ekonomiska läget inklusive unga och även om Ungdomsombuden lyfter risken med utebliven demografiskompensation så anser Ungdomsombuden att remissen genom satsningarna i grundskolan/gymnasiet/vuxenutbildningen samt arbetsskapande åtgärder kan bidra till att lindra de negativa konsekvenserna för unga.